

Conceptual Model for the Development of Educational Sports in the Ministry of Education of Iraq

Mohammed Rahi Saadoon Alzaidawi¹, Sepideh Ghotnian^{2,*}, Mohammed Ibadi Alkhafaji³, Zohreh Meshkati⁴

1. PhD Student, Department of Sports Management, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

2. Assistant Professor, Department of Sports Management, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran

3. Ministry of Education, General Directorate of Karbala Education, Karbala, Iraq

4. Department of Motor Behaviour and Sport Psychology, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

ABSTRACT

The present study aimed to develop a model for the advancement of student sports in the Republic of Iraq. The research employed a descriptive-survey method, and the statistical population comprised all physical education and sports experts within Iraq's Ministry of Education, including those in provincial, regional, and city education departments, as well as physical education teachers. The study sample was selected purposefully, considering the required sample size for structural equation modeling ($n = 250$). Based on a literature review, document analysis, and semi-structured exploratory interviews, a researcher-developed questionnaire was designed to assess the factors influencing the development of student sports across five main dimensions: stakeholders, development strategies, development processes, development pathways, and development outcomes. After obtaining content validity confirmation from 15 experts in student sports, the instrument's reliability coefficient was also confirmed at 0.89. The research data were analyzed using descriptive statistics, inferential statistics, and structural equation modeling (PLS). A comparative analysis of the factors influencing the development of student sports revealed that the development outcomes factor ranked as the top priority, followed by development processes, development strategies, development pathways, and stakeholders, respectively. Regarding the development processes of student sports, findings indicated that the three components of the nurturing process (0.93), the retention/transfer process (0.39), and the recruitment process (0.91) played the most significant roles in explaining development processes. Additionally, in the context of student sports development pathways, the three components of mass participation and collective engagement (0.29), elite sports and talent identification (0.09), and educational and developmental participation (0.78) had the most substantial roles in defining the pathways for student sports development.

Received: 23 Jan 2025

Accepted: 04 Mar 2025

Available Online: 20 Mar 2025

Keywords

Educational sports, education, development, Iraq

How to cite:

Saadoon Alzaidawi, M. R., Ghotnian, S., Ibadi Alkhafaji, M., & Meshkati, Z. (2025). Conceptual Model for the Development of Educational Sports in the Ministry of Education of Iraq. *Study and Innovation in Education and Development*, 4(5), 336-349.

* Corresponding Author:

Dr. Sepideh Ghotnian

E-mail: sepideh.ghotnian@gmail.com

© 2025 the authors. Published by Institute for Knowledge, Development, and Research.

This is an open access article under the terms of the [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) License.

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Educational sports play a pivotal role in fostering the physical, mental, and social well-being of students, contributing to their overall development and academic performance. Research has consistently demonstrated the positive impact of structured physical education programs on student engagement, cognitive function, and social skills (16). The importance of integrating sports into educational settings has been highlighted in numerous global studies, emphasizing the necessity for well-developed frameworks to enhance student participation and the quality of sports programs (1, 2).

The development of educational sports requires a strategic approach, encompassing multiple dimensions, including policy formulation, infrastructure development, stakeholder engagement, and curriculum integration (4, 5). Effective sports programs in schools promote equity and accessibility, ensuring that students from diverse backgrounds have opportunities to participate and benefit (6). Furthermore, structured school sports initiatives have been linked to long-term health benefits, reduced behavioral problems, and improved academic achievement (8).

Despite these recognized benefits, educational sports programs in several regions, including Iraq, face challenges such as limited funding, inadequate infrastructure, lack of trained personnel, and insufficient strategic planning (11). Given the potential of sports to contribute to national educational and health objectives, there is an urgent need for a systematic framework that addresses these barriers and facilitates the sustainable development of student sports (7).

In Iraq, the Ministry of Education plays a central role in formulating policies and programs related to student sports. However, the current educational sports landscape remains fragmented, with disparities in access and quality across different regions (9). Recognizing these gaps, this study aims to develop a conceptual model for the advancement of educational sports within the Iraqi Ministry of Education. By examining key determinants and their interrelationships, the study seeks to provide actionable insights for policymakers, educators, and sports administrators.

METHODS AND MATERIALS

This study employed a descriptive-survey research design, targeting professionals involved in student sports development in Iraq. The statistical population comprised all physical education and sports experts within Iraq's Ministry of Education, including those

working at provincial, regional, and city education departments, as well as physical education teachers.

A purposive sampling technique was used, considering the structural equation modeling (SEM) requirements, with a total sample size of 250 participants. The research instrument consisted of a researcher-developed questionnaire designed based on a comprehensive literature review, document analysis, and semi-structured exploratory interviews. The questionnaire assessed factors influencing the development of student sports across five primary dimensions:

1. Stakeholders
2. Development strategies
3. Development processes
4. Development pathways
5. Development outcomes

The questionnaire underwent content validity evaluation by 15 experts in student sports, and its reliability coefficient was confirmed at 0.89. Data analysis was conducted using descriptive statistics, inferential statistics, and structural equation modeling (PLS).

FINDINGS

The comparative analysis of factors influencing student sports development identified "development outcomes" as the highest priority, followed by "development processes", "development strategies", "development pathways", and "stakeholders", respectively.

- Within the development processes dimension, the three most significant components were:
 - Nurturing process (0.93)
 - Retention/transfer process (0.39)
 - Recruitment process (0.91)
- In the development pathways dimension, the highest contributing components were:
 - Mass participation and collective engagement (0.29)
 - Elite sports and talent identification (0.09)
 - Educational and developmental participation (0.78)

The structural equation modeling (SEM) results confirmed the significance of each dimension and its respective components in shaping the landscape of educational sports in Iraq. Statistical tests indicated strong model fit indices, validating the conceptual framework proposed in this study. Furthermore, stakeholder engagement was found to play

a crucial role in determining the success of educational sports programs, highlighting the need for coordinated efforts among policymakers, educators, parents, and community members.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The findings of this study underscore the complexity of developing a sustainable and effective educational sports framework within the Iraqi Ministry of Education. A multi-faceted approach is required to address the challenges and maximize the potential benefits of school sports programs. The results indicate that prioritizing development outcomes ensures a more goal-oriented strategy, directly impacting students' physical, psychological, and academic growth.

A key implication of this research is the need for comprehensive policy reforms in Iraq's educational sports sector. Investment in training programs for physical education teachers, modernization of sports infrastructure, and enhanced student participation strategies should be central to the Ministry's future agenda. Additionally, collaborations with international organizations and sports federations can facilitate knowledge exchange and resource mobilization, further strengthening the effectiveness of school-based sports programs.

The study also highlights the critical role of structured recruitment and retention processes in ensuring sustained student engagement in sports. By integrating talent identification programs with broader student engagement initiatives, schools can foster a culture of sports participation that extends beyond competitive athletics.

Ultimately, this research provides a roadmap for educational policymakers, offering an evidence-based conceptual model that aligns with global best practices in school sports development. Future studies should expand on this framework by incorporating longitudinal evaluations and experimental interventions to assess the long-term impact of educational sports initiatives on student development in Iraq.

مدل مفهومی توسعه ورزش تربیتی در وزارت آموزش عراق

محمد راهی سعدون الزیدادی^۱، سپیده قطنیان^۲، محمد عبادی عبد الخفاجی^۳، زهره مشکاتی^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۲. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلام شهر، ایران

۳. وزارت آموزش و پرورش، اداره کل آموزش و پرورش کربلا، عراق

۴. گروه رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۱۴

تاریخ چاپ: ۱۴۰۳/۱۲/۳۰

واژگان کلیدی

ورزش تربیتی، آموزش،

پرورش، عراق.

هدف از پژوهش حاضر تدوین مدل توسعه ورزش دانش آموزی در جمهوری عراق است. روش این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی بود و جامعه آماری را تمامی کارشناسان تربیت بدنی و ورزش در وزارت آموزش عراق، ادارات استانها، مناطق و شهرها و معلمان تربیت بدنی تشکیل می‌دادند. نمونه آماری براساس شرط تعداد قابل کفایت جهت مدلسازی معادلات ساختاری به صورت هدفمند انتخاب و مورد نظرخواهی قرار گرفتند ($n=250$). براساس مطالعه کتابخانه‌ای و اسنادی و مصاحبه اکتشافی نیمه هدایت شده، پرسشنامه محقق ساخته‌ای تدوین و تنظیم شد که عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش دانش آموزی را در پنج عامل اصلی شامل ذینفعان، استراتژی‌های توسعه، فرآیندهای توسعه، مسیرهای توسعه، و پیامدهای توسعه ارزیابی می‌کرد. پس از تأیید روایی محتوایی ابزار توسط ۱۵ متخصص و کارشناس ورزش دانش آموزی، ضریب پایایی آن ۰.۸۹ نیز تأیید گردید و داده‌های پژوهش با آمار توصیفی، استنباطی و مدلسازی معادلات ساختاری (PLS) تحلیل شدند. مقایسه عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش دانش آموزی نشان داد که عامل پیامدهای توسعه در اولویت اول، عامل فرآیندهای توسعه، عامل استراتژی‌های توسعه، عامل مسیرهای توسعه و عامل ذینفعان در اولویت‌های بعدی قرار گرفتند. یافته‌ها در مورد فرآیندهای توسعه ورزش نیز مشخص شد که به ترتیب هر سه مؤلفه فرآیند پرورش (۰/۹۳)، فرآیند حفظ / انتقال (۰/۳۹) و فرآیند جذب (۰/۹۱) بیشترین نقش را در تبیین عوامل فرآیندهای توسعه ورزش دانش آموزی داشتند. در زمینه مسیرهای توسعه ورزش دانش آموزی به ترتیب هر سه مؤلفه همگانی و مشارکت جمعی (۰/۲۹)، قهرمانی و کشف استعداد (۰/۰۹) و آموزشی و مشارکت پرورشی (۰/۷۸) بیشترین نقش را در تبیین مسیرهای توسعه ورزش دانش آموزی داشتند.

شیوه ارجاع دهی:

سعدون الزیدادی، محمد راهی، قطنیان، سپیده، عبادی عبد الخفاجی، محمد، و مشکاتی، زهره. (۱۴۰۳). مدل مفهومی توسعه ورزش تربیتی در وزارت آموزش عراق. پژوهش و نوآوری در تربیت و توسعه، ۴(۵)، ۳۳۶-۳۴۹.

نویسنده مسئول:

دکتر سپیده قطنیان

پست الکترونیکی: sepideh.ghotnian@gmail.com

ورزش تربیتی در واقع کوششی جهت رواج دادن ورزش بین تمام اقشار جامعه و دارای اثرات بهداشتی، اجتماعی و فرهنگی می‌باشد. امروزه حدود ۵۰ ورزش در جهان، به عنوان ورزش همگانی شناخته شده و طیفی از دویدهای آرام تا بازی‌های المپیک را شامل می‌شوند (1-3). در طی سه دهه گذشته، شعار «ورزش برای همه» به صورت اصلی بنیادی و اولویت برنامه‌های ورزشی در اغلب کشورهای جهان پذیرفته شده است (4، 5)، چراکه فعالیت‌های تفریحی- ورزشی در تمام دوران زندگی به ویژه برای گذران اوقات فراغت افراد اهمیت زیادی دارند و در سلامت جسمی و روحی آنان تأثیر بسیار زیادی بر جای می‌گذارند (6). توسعه و اعتلای تربیت بدنی و ورزش در جامعه ما منوط به تحول سازنده و مثبت در برنامه‌های جاری ورزشی است (7) و مشارکت افراد در آن سبب توسعه اجتماعی، شناختی و روانی و بهبود تناسب اندام می‌گردد (8). این موضوع باعث شده که سرمایه‌گذاری‌های هنگفتی برای توسعه ورزش در بیشتر کشورها انجام شود (9). ورزش به عنوان پدیده‌ای جهانی در سراسر دنیا گسترش یافته است، ورزش خصوصیتی دارد که در دیگر پدیده‌های اجتماعی کمتر دیده می‌شود و آن چیزی نیست جز زیبایی، زیبایی و برانزندی خصوصیت ورزش است، توانایی‌اش را بروز می‌دهد، قدرتش را به رخ می‌کشد تا به اوج زیبایی برسد (10). ورزش در عصر ارتباطات و جهانی شدن از یک موضوع صرف ورزشی خارج شده و در طول سال‌های بسیار اثرات ماندگاری در عرصه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و تجارت شهرها و نواحی پیرامون گذاشته است (11)، امروزه اهمیت و جاذبه‌های ورزشی چنان فراگیر و همه گیر شده که قسمت مهمی از صنعت توریسم به توریسم ورزشی تعبیر می‌شود و علی رغم اینکه تأسیسات گسترده، فضا، امکانات و سرمایه‌های زیادی می‌طلبد، بازده اقتصادی، اشتغال زایی و شهرت فراوانی را برای شهر میزبان به ارمغان می‌آورد (12-14)، به‌طوری‌که معمولاً کشورهای میزبان بازی‌های المپیک و جام جهانی در سال قبل و سال برگزاری رویداد ورزشی در کشورشان، روند رو به رشدی را به لحاظ رشد تولید ناخالص داخلی شاهد هستند (15). چنانکه کشور کره جنوبی، میزبان جام جهانی ۲۰۰۲ افزایش رشد تولیدی در حدود ۳ درصد و کشور چین میزبان بازی‌های المپیک ۲۰۰۸ رشد تولیدی در حدود ۱۴ درصد را طی یک سال تجربه کرده‌اند. بیشتر افراد از نقش ورزش مدرسه به عنوان بهترین راه و روش نگهداری کودکان در فعالیت‌های اوقات فراغت آگاهی ندارند (16). مدارس پایه و اساس مسیر تکامل و رشد و نمو نوجوانان و جوانان و جامعه است و در نظام تربیتی و آموزشی جوامع نقش مهمی را ایفاء می‌کنند. ورزش به طور اعم و مدارس به طور اخص به عنوان دو نظام اجتماعی متداخل و همپوشانی هستند که می‌توانند در کنار آموزش و پرورش، نسلی آگاه و سالم و شاداب تحویل جامعه دهند (10). بنابراین، آگاهی از پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های اجتماعی و فرهنگی مدارس برای تدوین برنامه‌های نظام مند می‌تواند موجب توسعه و گسترش ورزش در سطح دانش‌آموزی شود. توسعه ورزش شامل بهبود در تمامی شرایط و زمینه‌هایی است که تربیت، پرورش، رشد و حفظ ورزشکاران و افراد دارای فعالیت ورزشی را تسهیل می‌کند. رویکردهای متفاوتی نسبت به پدیده توسعه ورزش وجود دارد که برخی از آن‌ها با نگاه قهرمانی و برخی با نگاه سلامت عمومی و نشاط جامعه و در رویکرد دیگر نگاه اقتصادی مدنظر قرار می‌گیرد و

علاوه بر آنها، اهمیت تربیت بدنی و ورزش روز به روز در جامعه در حال افزایش است. ارتباط ورزش با پدیده‌های فرهنگی اجتماعی، سیاسی و اقتصادی حاکی از اهمیت این پدیده و نقش آن در برنامه‌های توسعه ملی کشورهاست (17-19). یکی از اولویت‌های دولت‌ها در کشورهای توسعه یافته، ایجاد فرصت یادگیری و افزایش توانمندی فکری و مهارتی شهروندان است. در نیمه دوم قرن گذشته دانشگاه‌های پیشرفته‌ای در عراق شروع به کار کرد، از جمله دانشگاه بغداد که در سال ۱۹۵۷ احداث شد. جنگ و تخریب‌های ناشی از آن، تحریم‌های بین‌المللی، مهاجرت‌های اجباری، نرخ بالای مرگ و میر، مسائل امنیتی و بحران‌های اقتصادی از عواملی بودند که در دوران اخیر مانع پیشرفت‌های عراق شدند. بی‌سوادی در میان جمعیت ۱۵ تا ۲۴ ساله عراقی در سال ۲۰۱۵ بیش از ۱۸ درصد و در سال ۲۰۱۷ حدود ۱۴/۴ درصد بوده است. طبق این مطالعات بودجه‌ای که دولت عراق در سال ۲۰۱۶ به آموزش و پرورش اختصاص داد جزء پایین‌ترین هزینه‌ها در خاورمیانه بود و تنها ۵/۷ درصد از کل هزینه‌های دولت در سال ۲۰۱۶ را تشکیل می‌داد. این میزان در مقایسه با بودجه ۱۸/۶ درصدی کشوری مانند ایران بسیار پایین بود. نرخ باسوادی در سال ۲۰۱۷ براساس مجموعه شاخص‌های توسعه جهانی ۸۵/۶ درصد گزارش شده است. دولت عراق در سال‌های اخیر با تلاش‌های خود، پیشرفت چشمگیری در زمینه دسترسی به آموزش و پرورش داشته است. به عنوان مثال ثبت نام مدارس ابتدایی سالانه ۴/۱ درصد رشد داشته است. اما نکته‌ای که در این میان نمی‌توان از آن گذشت میراث جنگ، شیوع خشونت سیاسی، رشد جمعیت و سطح بودجه‌ای است که به آموزش و اختصاص داده می‌شود. با توجه به این عوامل این احتمال همچنان وجود دارد که این کشور با چالش‌های قابل توجهی در زمینه بهبود آموزش در آینده روبه‌رو باشد. لذا، هدف از این پژوهش تدوین مدلی مناسب و متناسب با ساختار ورزش دانش‌آموزی بر اساس نظر صاحب‌نظران حوزه ورزش دانش‌آموزی در کشور عراق است. چارچوب مفهومی انتخاب شده برای مدلسازی در این پژوهش براساس مطالعه نظری و کتابخانه‌ای و اسنادی و با توجه به وضعیت فعلی ورزش دانش‌آموزی و با در نظر گرفتن مشکلات و چالش‌ها و متناسب با اهداف تعلیم و تربیت و اسناد بالا دستی تدوین شده است. بنابراین با توجه به اهمیت توسعه ورزش مدارس در عراق پژوهش حاضر به دنبال طراحی یک مدل کلی مبتنی بر توسعه ورزش دانش‌آموزی کشور است تا ضمن آشکار کردن تفاوت بین ابعاد و مولفه‌های مورد نظر در زمینه ابعاد توسعه تربیت بدنی مدارس، نظم و چارچوب نوینی را در این حوزه ایجاد و سرانجام الگوی جامع و کاربردی را در جهت اصلاح، بهبود و ارتقا سطح توسعه یافتگی ورزش دانش‌آموزی و به کارگیری آن مطرح کند. بنابراین در جهت تکمیل مطالعات قبلی و سنجش ابعاد شناسایی شده در قالب یک الگوی مفهومی در این پژوهش، تلاش می‌شود مدلی جامع مبتنی بر شرایط و وضعیت ورزش دانش‌آموزی و بر حسب میزان اثرگذاری هر یک از ابعاد در توسعه ورزش دانش‌آموزی تدوین و طراحی شود. در نهایت براساس الگوی طراحی شده برنامه عملیاتی جهت توسعه ورزش دانش‌آموزی کشور تدوین و ارائه شد.

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی، از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش جمع آوری داده‌ها میدانی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کارشناسان حوزه ورزش و تربیت بدنی در وزارت آموزش عراق؛ معاونان ورزش و تربیت بدنی ادارات زیر نظر وزارت آموزش در عراق، کارشناسان ورزش و تربیت بدنی در شهرهای عراق و معلمان ورزش و تربیت بدنی در مدارس عراق بود. در این پژوهش جهت بررسی عوامل مؤثر بر توسعه ورزش دانش‌آموزی، مدلسازی عوامل، جمع آوری و استخراج داده‌ها از طریق مطالعات علمی داخلی و خارجی، اسناد و برنامه‌ها و گزارش علمی و اجرایی مربوط به حوزه ورزش دانش‌آموزی و پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. پرسشنامه تدوین شده جهت بررسی روایی محتوایی یا صوری در اختیار ۱۰ نفر از کارشناسان حوزه ستادی معاونت تربیت بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش و ۵ نفر از معاونان تربیت بدنی و سلامت ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها و سرگروه‌های آموزشی درس تربیت بدنی استانها قرار گرفت. بعد از تأیید روایی محتوایی، ابتدا ابزار در یک مطالعه راهنما بین ۲۵۰ نفر از جامعه آماری توزیع شد سپس از طریق روش آلفای کرونباخ، پایایی یا ثبات درونی آن با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه بیستم محاسبه ($\alpha=0/89$) و تأیید شد. سپس پرسشنامه‌ها در مرحله اصلی جمع آوری شدند و ضریب آلفای کرونباخ این مرحله نهایی نیز $0/93$ محاسبه شد. بنابراین ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که اکثر سازه‌ها و متغیرهای مرتبط به آن‌ها دارای ثبات درونی بسیار مناسبی هستند. روش‌های آماری و تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به نوع پژوهش، اهداف و فرضیه‌های پژوهش با استفاده از آزمون‌های آماری ناپارامتریک فریدمن و مدل یابی ساختاری و سنجش روابط چندگانه بین متغیرها بود.

یافته‌ها

یافته‌ها نشان داد که کمترین سن ۲۸ سال و بیشترین سن ۵۷ سال است، میانگین سنی برابر با ۴۲ سال است. از نظر جنسیت ۳۵.۶ درصد (۸۹ نفر) از افراد نمونه زن و ۶۴.۴ درصد (۱۶۱ نفر) از افراد نمونه زن بودند. از نظر وضعیت تحصیلی، یافته‌ها نشان داد که کمترین فراوانی با ۲.۸ درصد (۷ نفر) مربوط به میزان تحصیلات کاردانی و بیشترین فراوانی با ۶۱.۶ درصد (۱۵۴ نفر) مربوط به میزان تحصیلات کارشناسی بود. از نظر وضعیت تحصیلی، یافته‌ها نشان داد که کمترین فراوانی با ۲.۸ درصد (۷ نفر) مربوط به میزان تحصیلات کاردانی و بیشترین فراوانی با ۶۱.۶ درصد (۱۵۴ نفر) مربوط به میزان تحصیلات کارشناسی بود. میانگین سابقه شغلی برابر با 8.11 ± 15.5 سال بود. در مجموع این افراد دارای حداقل ۴ و حداکثر ۲۷ سال سابقه کاری بودند.

جدول ۱. آزمون طبیعی بودن متغیرهای پژوهش

عامل	متغیر	Z	P	توزیع
دینفعان ورزش مدارس		۰.۰۶	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
استراتژی های ورزش دانش آموزی	توسعه برنامه درس تربیت بدنی	۰.۱۳	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	کیفیت درس تربیت بدنی	۰.۱۶	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	توسعه ورزش قهرمانی	۰.۱۵	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	توسعه ورزش همگانی	۰.۱۲	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	توسعه مدیریت عملکرد	۰.۱۲	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	ارتقاء کیفیت فضا و تجهیزات ورزشی	۰.۰۹	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	تقویت و توانمندسازی منابع انسانی	۰.۱۰	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	توسعه سواد حرکتی و سبک زندگی سالم	۰.۱۳	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
فرآیندهای توسعه ورزش دانش آموزی	فرایند جذب	۰.۱۳	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	فرایند حفظ / انتقال	۰.۱۶	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	فرایند پرورش	۰.۲۰	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
مسیرهای توسعه ورزش دانش آموزی	آموزشی یا مشارکت پرورشی	۰.۱۵	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	همگانی یا مشارکت جمعی	۰.۱۲	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
	قهرمانی یا کشف استعداد	۰.۱۷	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
پیامدهای توسعه ورزش		۰.۲۲	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
استراتژی های ورزش		۰.۱۱	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
فرآیندهای توسعه ورزش		۰.۱۷	۰.۰۰۱	طبیعی نیست
مسیرهای توسعه ورزش		۰.۱۳	۰.۰۰۱	طبیعی نیست

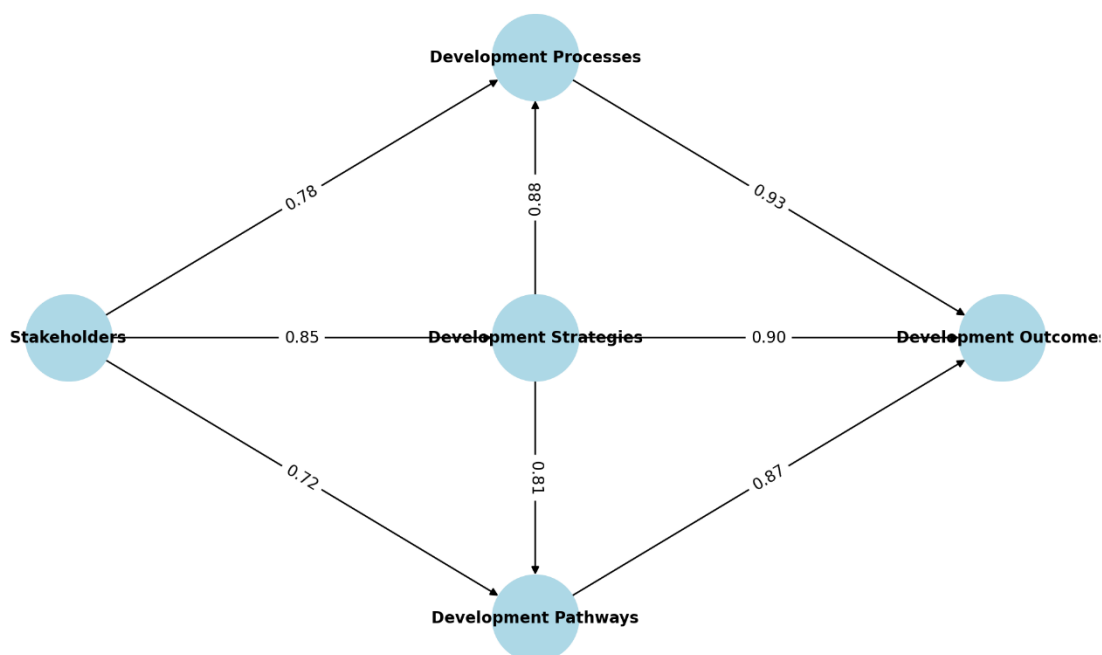
بر اساس آزمون کلموگروف-اسمیرنوف سطح معنی داری تمام مؤلفه ها کمتر از $\alpha=0/50$ می باشد، لذا توزیع تمام داده ها غیر نرمال است؛ در نتیجه برای بررسی ارتباط فرضیه های آماری مربوط به آن ها بهتر است از روش مدل معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار PLS استفاده شود. چرا که یکی از قابلیت های این نرم افزار بررسی داده های غیر نرمال است.

جدول ۲. ضرایب شاخص روایی همگرا (AVE) هر یک از متغیرها

عوامل	AVE	ابعاد	AVE
استراتژی های ورزش دانش آموزی	۰.۶۹	توسعه برنامه درس تربیت بدنی	۰.۶۹
		کیفیت برنامه درس تربیت بدنی	۰.۶۶
		توسعه ورزش قهرمانی دانش آموزان	۰.۵۱
		توسعه ورزش همگانی	۰.۷۰
		توسعه مدیریت عملکرد در معاونت تربیت بدنی و سلامت	۰.۷۳
		ارتقای کیفی فضا و تجهیزات ورزشی	۰.۶۶
		تقویت و توانمندسازی منابع انسانی	۰.۵۸
		توسعه سواد حرکتی و سبک زندگی	۰.۵۱
فرآیندهای توسعه ورزش دانش آموزی	۰.۸۰	فرایند جذب	۰.۸۰
		فرایند حفظ	۰.۸۸
		فرایند پرورش	۰.۸۴
مسیرهای توسعه ورزش دانش آموزی	۰.۷۷	آموزشی و مشارکت پرورشی	۰.۷۹
		همگانی و مشارکت جمعی	۰.۵۶
		قهرمانی و کشف استعداد	۰.۷۷
ذینفعان ورزش مدارس	۰.۷۳	اولیه	۰.۷۴
		ثانویه	۰.۷۲
پیامدهای توسعه ورزش دانش آموزی	۰.۷۲		

در جدول فوق نتایج خروجی از مدل برای شاخص AVE نمایش داده شده است. همانطوری که ملاحظه می گردد نتایج، نمایانگر مناسب بودن معیار روایی همگرا می باشد.

یافته ها نشان داد که ذینفعان ورزش دانش آموزی ۴۵ درصد از تغییرات متغیر فرآیندهای توسعه ورزش دانش آموزی را با آماره معنی داری t value برابر با ۷.۹۴ تبیین می کند. استراتژی های ورزش دانش آموزی ۸۶ درصد از تغییرات متغیر فرآیندهای توسعه ورزش دانش آموزی را با آماره معنی داری t value برابر با ۳۷.۱۳ تبیین می کند.

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش به همراه ضرایب استاندارد

بحث و نتیجه‌گیری

کودکان شایسته بهترین زندگی ممکن هستند. می‌دانیم که ارائه بهترین امکانات بهداشتی، توسعه و بهبود یادگیری اساسی کودکان برای شخص، خانواده‌ها، جامعه، اقتصاد و غیره مفید خواهد بود. ورزش مدارس یک جنبه کلیدی از این هدف و بخشی از برنامه درسی گسترده‌ای است که این فرصت را از طریق پرورش، توسعه و یادگیری جوانان در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد. ورزش مدارس فرصت‌هایی برای ایجاد یک هویت قوی و برتری فرهنگی در اختیار مدارس قرار می‌دهد. احترام به ارزش‌های سنتی، عدالت، مسئولیت‌پذیری و انعطاف‌پذیری به عنوان بخشی از مشارکت دانش‌آموزان، توسعه یافته است. ورزش مدارس، اغلب همکاری بین مدرسه و جامعه است، در حالی که این دو برای بهبود قابلیت‌ها و پرورش آمال و آرزوهای دانش‌آموزان در جهت تدارک یک زندگی جذاب و مطلوب با یکدیگر همکاری می‌کنند. روش پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری شامل تمامی کارشناسان و معاونین تربیت بدنی و وزارت آموزش عراق، ادارات کل استانها، مناطق و شهرها، کارکنان بودند. نمونه آماری براساس شرط تعداد قابل کفایت جهت مدل سازی معادلات ساختاری به صورت هدفمند انتخاب و مورد نظرخواهی قرار گرفت (n=۲۵۰). ابزار پژوهش، براساس مطالعه کتابخانه‌ای و اسنادی و مصاحبه اکتشافی نیمه هدایت شده، پرسشنامه محقق ساخته‌ای تدوین و تنظیم شد که عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش دانش‌آموزی را در پنج عامل اصلی؛ شامل دینفعان، استراتژی‌ها، فرایندهای توسعه، مسیرهای توسعه و پیامدهای توسعه اندازه‌گیری می‌کرد. پس از تأیید ابزار توسط ۱۵ نفر متخصص و کارشناس ورزش دانش‌آموزی (روایی محتوایی)، ضریب پایایی آن نیز تأیید گردید و داده‌های پژوهش با آمار توصیفی، آزمون فریدمن و معادلات ساختاری تحلیل شدند. از نظر توزیع سنی یافته‌ها

نشان داد که کمترین سن ۲۸ سال و بیشترین سن ۵۷ سال است، میانگین سنی برابر با ۴۲ سال است. از نظر جنسیت، ۳۵٫۶ درصد (۸۹ نفر) از افراد نمونه زن و ۶۴٫۴ درصد (۱۶۱ نفر) از افراد نمونه زن هستند. از نظر وضعیت تحصیلی، کمترین فراوانی با ۲٫۸ درصد (۷ نفر) مربوط به میزان تحصیلات کاردانی و بیشترین فراوانی با ۶۱٫۶ درصد (۱۵۴ نفر) مربوط به میزان تحصیلات کارشناسی بود. از نظر محل اشتغال، یافته‌ها نشان داد که بیشترین فراوانی مربوط به معلمان تربیت بدنی با ۵۰ درصد معادل (۱۲۵ نفر) بود و کمترین فراوانی مربوط رییس و معاونین حوزه ورزش و تربیت بدنی در وزارت آموزش عراق با ۴٫۴ درصد معادل (۱۱ نفر) بود. میانگین سابقه شغلی برابر با 8.11 ± 15.5 سال بود. در مجموع این افراد دارای حداقل ۴ و حداکثر ۲۷ سال سابقه کاری بودند. نتایج نشان داد که در بُعد توسعه برنامه درس تربیت بدنی؛ گویه توجه به نیازهای رشدی، گویه توجه به تفاوت‌های فردی، علایق و تنوع طلبی دانش‌آموزان در طراحی برنامه‌های ورزشی با ۴٫۵۳، در بُعد افزایش کیفیت برنامه درس تربیت بدنی؛ گویه تخص توجه به انواع شیوه‌های ارزشیابی (تشخیصی، تکوینی و پایانی) دانش‌آموزان با ۴٫۴۰، در بُعد توسعه ورزش قهرمانی دانش‌آموزان؛ برگزاری مسابقات قهرمانی دانش‌آموزان در سطوح منطقه، شهرستان، استان و کشوری با ۴٫۴۲، در بُعد توسعه ورزش همگانی دانش‌آموزان؛ گویه ارتقاء سطح سلامت جسمانی و روانی دانش‌آموزان با ۴٫۳۵، در بُعد توسعه مدیریت عملکرد؛ گویه تصحیح راهبردها، برنامه‌ها و اهداف در جهت تحقق برنامه‌های توسعه و تحول اداری با ۴٫۶۷، در بُعد ارتقای کیفی فضا و تجهیزات ورزشی؛ گویه استانداردسازی تجهیزات و فضاهای رشته‌های مختلف ورزشی مدارس با ۴٫۳۳، در بُعد تقویت و توانمندسازی منابع انسانی؛ گویه برگزاری دوره‌های آموزشی علمی و عملی متناسب با طرح‌ها و برنامه‌های ورزشی برای معلمان تربیت بدنی با ۴٫۳۸، و در بُعد توسعه سواد حرکتی و سبک زندگی سالم و فعال در دانش‌آموزان؛ گویه تشویق دانش‌آموزان به سبک زندگی فعال با ۴٫۴۲ بیشترین میانگین یا اهمیت را داشتند. این مسیرها مشابه با نتایج ارائه شده توسط پژوهش‌های پیشین نیز همسو می‌باشد (5, 6, 8, 9, 11, 20, 21). انجمن ورزش مدارس استرالیا نیز برخی از مهمترین دستاوردهای مسیرهای ورزش مدارس را: تشویق به افزایش مشارکت دانش‌آموزان در رویدادهای ورزشی مدارس، حفظ و نگهداری ارتباطات مؤثر و مفید با همه ذینفعان به منظور تدارک محیط ورزشی باکیفیت، ترویج نقش ورزش مدرسه در گستره جامعه و پیاده سازی تمریناتی به منظور ایجاد محیطی ایمن و سالم بیان کرده است (15). در نهایت باید بیان کرد که توسعه ورزش دانش‌آموزی فرآیندی پویا است و برای تحقق آن، ذینفعان، استراتژی‌های، فرایندهای و مسیرهای توسعه ورزش با هم عمل می‌کنند. از این رو پیشنهاد می‌شود که سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان به هنگام تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه ورزش دانش‌آموزی به ذینفعان، استراتژی‌ها، فرایندها و مسیرهای توسعه ورزش توجه کنند و آن‌ها را مورد توجه قرار دهند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

منابع

1. Gustian U. Effectiveness of Teaching Games for Understanding (TGfU): Using a Modified Kasti Game to Stimulate Elementary School Students' Motor Skills. *Edu Sportivo Indonesian Journal of Physical Education*. 2024;5(1):54-63. doi: 10.25299/esijope.2024.vol5(1).16335.
2. Zhu J. An Instructional Model for Physical Education in the Next Era for Secondary School. *Ijsasr*. 2023;3(5):323-34. doi: 10.60027/ijsasr.2023.3364.
3. Motalebi Jazii E. Relationship between the organizational structure of physical education of the ministry of education and the development of student sport. Tehran: Payame Noor University; 2019.
4. Xue R, Chai H, Yao L, Fu W. The Influence of School Inclusive Education Climate on Physical Education Teachers' Inclusive Education Competency: The Mediating Role of Teachers' Agency. *Frontiers in Psychology*. 2023. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1079853.
5. Lawson HAJQ. The physical education system as a consequential social determinant. *Taylor & Francis Online*. 2020;72(1):72-84. doi: 10.1080/00336297.2019.1627224.
6. Ilahi BR, Sasongko RN, Kristiawan M, Turnadi T. Principal's perception of the performance of physical education teachers for sports and health mgmp smp in Bengkulu City. *Jurnal Ilmiah Pendidikan Jasmani*. 2021;5(2).
7. Friedman M, Parent M, Mason D. Building a framework for issues management in sport through stakeholder theory. *European Sport Management Quarterly*. 2004;4(3):170-90. doi: 10.1080/16184740408737475.
8. Azizi A, Akbari Yazdi H, Elahi A. Developing a strategic plan (development, implementation, and evaluation) for physical education in the education system of Lorestan province with a SWOT approach. *Research in Educational Systems*. 2020;14:293-310.
9. Yousefi S, Badri Azarin Y. Determining the conceptual and qualitative components of murals and writings in primary schools for teaching and encouraging students to engage in physical activity and sports. *Sports Management Studies*. 2018;10(49):95-114.
10. Hosseini Keshan M, Qalandar Quchan Attiq G. Prioritizing indicators of student sports development in Iran. *Research in Physical Education*. 2022;10(28).
11. Mahmoudi H. Identifying factors affecting the development of school sports, a case study: High schools in Mazandaran province: University of Mazandaran; 2017.
12. Ntelezi AI. Indigenous Games as a Catalyst for Sport Tourism Development in South Africa. *International Conference on Tourism Research*. 2024;7(1):453-60. doi: 10.34190/ictr.7.1.2048.
13. Chen Z. Sustainability Evaluation of Sports Tourism Using a Linguistic Neutrosophic Multi-Criteria Decision-Making Method. *Plos One*. 2024;19(3):e0300341. doi: 10.1371/journal.pone.0300341.
14. Guan Z. The Study for the Analysis of the Development Trend of Sports Tourism. *Academic Journal of Science and Technology*. 2024;9(1):263-5. doi: 10.54097/43a49551.
15. Anna H, Michalis S. School-based sports development and the role of NSOs as 'boundary spanners': benefits, disbenefits and unintended consequences of the Sporting Schools policy initiative. *Sport, Education and Society*. 2016.

16. Burnett C. Key findings of a national study on school sport and physical education in South African public schools. South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation. 2020;42(3):43-60.
17. Manafi F. Designing a model for the development of university sports in Iran: University of Guilan; 2015.
18. Ramazani Nejad R. Needs assessment of physical education and sports in schools (presenting a model for curriculum planning). Ministry of Science, Research, and Technology: Physical Education Research Institute, 2003.
19. Ramazani Nejad R, Hejbari K, Eidi H, Reyhani M, Asgari B. Elite sports management: Experiences of successful countries: North Pardaz Publishing; 2015.
20. Azizi G, Ezzati M, MohammadDavvodi A. Presenting Talent Management Model in Tehran City Schools: A Qualitative Study. School Administration. 2020;8(3):50-29.
21. Matlabi Jazii E. Relationship between the organizational structure of physical education of the ministry of education and the development of student sport. Tehran: Payame Noor University; 2019.